

Fot. Monika Kosecka, DHI Polska

KPOWM Krajowy Program Ochrony Wód Morskich

Raport z konsultacji społecznych

Kwiecień 2016

Projekt - Opracowanie Krajowego programu ochrony wód morskich

Spis treści

1	Wstęp	7
2	Tak konsultowaliśmy – organizacja i przebieg procesu konsultacji społecznych KPOWM i OOŚ	9
2.1	Ramy czasowe i podstawy prawne.	9
2.2	Podmiot odpowiedzialny za organizację i nadzór nad procesem konsultacji społecznych	10
2.3	Cel konsultacji społecznych.....	10
2.4	Zasady obowiązujące podczas konsultacji.....	10
2.5	Metody konsultacji	11
2.6	Sposób informowania społeczeństwa	12
3	Efekty i wnioski konsultacji społecznych	14
3.1	Spotkania konsultacyjne	14
3.2	Konsultacje społeczne KPOWM w mediach	16
3.3	Wnioski z konsultacji społecznych.....	17
4	Rekomendacje	23

Spis załączników

Załącznik nr 1 – tabele uwag

Załącznik nr 2 – publikacje prasowe

Załącznik nr 3 – agenda i lista obecności z konferencji w Sopocie

Załącznik nr 4 – prezentacje prelegentów z konferencji w Sopocie

Metryka

Dane	Opis
Tytuł dokumentu	Raport z konsultacji społecznych projektu Krajowego Programu Ochrony Wód Morskich
Autor dokumentu (firma/ instytucja)	Klaudia Madejska, Sweco Consulting sp. z o.o. (zmiana z Grontmij Polska Sp. z o.o.), DHI Polska Sp. z o.o.,
Nazwa Projektu	Opracowanie krajowego programu ochrony wód morskich
Część Zamówienia/Zadanie Nr	Zadanie nr 5,6
Umowa	Umowa z dnia 22 stycznia 2016 r., nr KZGW/DPiZWzsm/FW/1/2016
Rodzaj dokumentu	Raport
Poufność	NIE

Historia zmian

Wersja	Autor	Data	Zmiana
0.01	Klaudia Madejska	12042016	Wstępna wersja dokumentu
0.02	Klaudia Madejska/ Sweco (wcześniej Grontmij)/ DHI	14042016	Wersja dokumentu po wewnętrznej kontroli jakości
1.0	Klaudia Madejska/ Sweco (wcześniej Grontmij)/ DHI	15042016	Wersja dokumentu przekazana Zamawiającemu
2.0	Klaudia Madejska/Sweco (dawne Grontmij)/DHI	21042016	Wersja dokumentu przekazana Zamawiającemu (uwzględniająca opinię UM w Gdyni z dnia 19.04)

Wykaz skrótów stosowanych w dokumencie

Skrót	Rozwinięcie
GDOŚ	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
KPOWM	Krajowy Program Ochrony Wód Morskich
Dyrektywa w sprawie Strategii Morskiej	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z 17 czerwca 2008 r. ustanawiająca ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego
IMO	Międzynarodowa Organizacja Morska
Konwencja AFS	Międzynarodowa konwencja o kontroli szkodliwych systemów przeciwporostowych stosowanych na statkach (AFS 2001)
KZGW	Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej
LIFE+	ang. the Financial Instrument for the Environment, Instrument Finansowy UE
MGMiZS	Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej
MPSa	ang. Marine protected area, morskie obszary chronione
MRiRW	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
MSPiR	Morska Służba Poszukiwania i Ratownictwa
MSY	ang. Maximum sustainable yield, maksymalny zrównoważony połów
NGO's	ang. non governmental organizations (organizacje pozarządowe)
Prawo wodne	Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz.U. 2015 poz. 469 z późn. zm)
RDW	Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, Ramowa Dyrektywa Wodna
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SOOŚ	Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko
UM	Urząd Morski

Wstęp

1

1 Wstęp

W terminie od 8 marca 2016 roku do 29 marca 2016 roku, zgodnie z zapisami Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiającej ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (zwanej dalej Dyrektywą w sprawie Strategii Morskiej) i Ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. 2015 poz. 469 z późn. zm.), przeprowadzone zostały konsultacje społeczne Krajowego Programu Ochrony Wód Morskich i Prognozy Oddziaływania na Środowisko tego Programu.

Niniejszy dokument stanowi podsumowanie konsultacji społecznych przeprowadzonych przez zespół specjalistów z udziałem Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej w ramach realizacji projektu.

Zbiorcze opracowanie przekazanych uwag oraz ich analiza, sposób rozpatrzenia i wnioski zostały przedstawione na stronie www.chronmorze.pl. Informacje te były brane pod uwagę podczas przygotowania finalnej wersji Krajowego Programu Ochrony Wód Morskich. Należy pamiętać, że wnioski z konsultacji społecznych oraz wynikające z nich rekomendacje w miarę możliwości zostały wykorzystane do uzupełnienia i korekty przygotowywanego przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej projektu KPOWM, w celu uzyskania możliwie szerokiej aprobaty społeczeństwa, zainteresowanych podmiotów oraz organów wykonawczych odpowiedzialnych w przyszłości za wdrażanie i realizację postanowień KPOWM.

Konsultacje społeczne w liczbach	
Czas trwania konsultacji społecznych KPOWM	08.03.2016 – 29.03.2016
Liczba konferencji	1
Liczba uczestników konferencji	77
Łączna liczba wszystkich uwag	256
Łączna liczba uwag uwzględnionych	170
Łączna liczba uwag nieuwzględnionych	44
Liczba uwag do KPOWM	250
Liczba uwag do OOS	6
Liczba uwag, które wpłynęły drogą pocztową lub elektroniczną	91
Liczba uwag wewnętrznych Zespołu Monitorującego	165
Liczba ekspertów opracowujących dokument	70

Tak konsultowaliśmy 2

2 Tak konsultowaliśmy – organizacja i przebieg procesu konsultacji społecznych KPOWM i OOŚ

2.1 Ramy czasowe i podstawy prawne

Proces konsultacji społecznych projektów Krajowego Programu Ochrony Wód Morskich i Prognozy Oddziaływania na Środowisko KPOWM został zainicjowany 8 marca 2016 r. przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej. Konsultowanie projektu KPOWM wynika z zapisów Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiającej ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego i ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. 2015 poz. 469 z późn. zm.). Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej zapewnia udział społeczeństwa w ich opracowaniu, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013 poz. 1235 ze zm., zwana dalej Ustawa OOŚ).

Konieczność prowadzenia konsultacji społecznych w sprawach o istotnym znaczeniu nie została uregulowana bezpośrednio w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., natomiast wynika z zasad konstytucyjnych, a w szczególności: zasady suwerenności narodu (art. 4), zasady demokratycznego państwa prawnego (art. 2), zasady społeczeństwa obywatelskiego (art. 11, 12, 14, 16 ust. 2, 17, art. 25 ust. 2) oraz zasady społecznej gospodarki rynkowej (art. 20). Ponadto z rozdziału II ustawy zasadniczej wynika, że każda osoba pozostająca pod ochroną prawa polskiego może swobodnie wyrażać swoje poglądy, pozyskiwać i rozpowszechniać informacje (art. 54 ust. 1), składać petycje, wnioski i skargi w interesie publicznym, własnym lub innej osoby (za jej zgodą) do organów władzy publicznej oraz organizacji i instytucji społecznych, w związku z wykonywanymi przez nie zadaniami zleconymi z zakresu administracji publicznej (art. 63) oraz korzystać z prawa dostępu do informacji o stanie i ochronie środowiska (art. 74 ust. 3).

Na stronie www.chronmorze.pl opublikowano projekt Krajowego Programu Ochrony Wód Morskich wraz z Oceną Oddziaływania na Środowisko tego projektu oraz z elektronicznym formularzem, umożliwiającym ich konsultowanie, opiniowanie, zgłaszanie do nich uwag.

Konsultacje społeczne trwały 21 dni i zakończyły się 29 marca 2016 r.

Zawiadomienia o prowadzonych konsultacjach zostały wywieszone w siedzibie Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej i siedzibach Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej w Gdańsku i Szczecinie. W celu umożliwienia udziału w konsultacjach społecznych jak najszerszemu gronu interesariuszy, dokumenty zostały udostępnione również w wersji papierowej w siedzibie Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej i siedzibach RZGW w Gdańsku i Szczecinie. Ponadto dokumenty zostały też udostępnione na konferencji w Sopocie, a uczestnicy konferencji mogli składać uwagi do dokumentów ustnie lub na drukowanych formularzach uwag.

2.2 Podmiot odpowiedzialny za organizację i nadzór nad procesem konsultacji społecznych

Zgodnie z art. 61o ust. 1 oraz art. 61s ust. 1 ustawy Prawo wodne, Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej opracowuje projekt zestawu celów środowiskowych dla wód morskich oraz projekt Krajowego Programu Ochrony Wód Morskich. Po uzgodnieniu projektów dokumentów z organami administracji publicznej, o których mowa w art. 61o ust. 1 oraz art. 61s ust. 1 ustawy, Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej zapewnia udział społeczeństwa w ich opracowaniu, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Po uzgodnieniu z właściwymi organami zakresu i sposobu uwzględnienia uwag zgłoszonych do projektów dokumentów podczas konsultacji ze społeczeństwem, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej przekazuje projekty dokumentów ministrowi właściwemu do spraw gospodarki wodnej. Przyjęcie zestawu celów środowiskowych dla wód morskich oraz Krajowego Programu Ochrony Wód Morskich odbędzie się na zasadach i w trybie określonym w art. 61o ust. 6-10 oraz art. 61s ust. 8-13 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. ustawy Prawo wodne.

2.3 Cel konsultacji społecznych

Celem konsultacji społecznych było nawiązanie dialogu społecznego z interesariuszami Krajowego Programu Ochrony Wód Morskich, a także sprawdzenie, czy zidentyfikowane przez ekspertów problemy, cele i działania ujęte w opracowywanym projekcie KPOWM są akceptowane przez przedstawicieli różnych grup społecznych.

Właściwe zrozumienie interesów i rozpoznanie potrzeb tych grup społecznych, poprzedzone zebraniem opinii i przeanalizowaniem pojawiających się uwag z różnych perspektyw, pozwoliło nie tylko na eliminację błędów w KPOWM, ale także miało wpływ na dopracowanie proponowanych rozwiązań i implementację ich do dokumentu.

Ważnym założeniem było także szerokie informowanie opinii publicznej o opracowywaniu i funkcji przygotowanych dokumentów.

2.4 Zasady obowiązujące podczas konsultacji

Z uwagi na brak określonych przepisami prawa krajowego zasad obowiązujących podczas procesu konsultacji społecznych, Wykonawca prowadził konsultacje m.in. w oparciu o zapisy dokumentu Siedem Zasad Konsultacji, który został zarekomendowany w programie „Lepsze regulacje 2015” jako dokument zalecany do stosowania w Ministerstwach.

Siedem zasad¹ obowiązujących podczas konsultacji społecznych KPOWM to:

- dobra wiara – konsultacje prowadzone były w duchu dialogu obywatelskiego, co oznacza, że strony słuchały się nawzajem, wykazując wolę zrozumienia odmiennych racji;
- powszechność – każdy zainteresowany tematem mógł się dowiedzieć o konsultacjach i wyrazić w nich swój pogląd;
- przejrzystość – informacje o celu, regułach, przebiegu i wyniku konsultacji były powszechnie dostępne;
- responsywność – każdy, kto zgłosił opinię, otrzymał merytoryczną odpowiedź wraz z uzasadnieniem stanowiska (stosowano także odpowiedzi zbiorcze);
- koordynacja – podmiotem odpowiedzialnym i nadzorującym proces było KZGW;
- przewidywalność – konsultacje były prowadzone w zaplanowany sposób (zgodnie z przyjętym harmonogramem), informacje na temat możliwości uczestnictwa (jasne reguły) w nich były upublicznione;
- poszanowanie interesu ogólnego – pomimo umożliwienia prezentacji partykularnych interesów poszczególnych uczestników konsultacji, ostateczne decyzje zostały podjęte w wyniku konsultacji i reprezentowały interes publiczny i dobro ogólne.

2.5 Metody konsultacji

Podczas trwających dwadzieścia jeden dni konsultacji społecznych KPOWM i OOŚ, **Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej umożliwił zgłaszanie uwag do projektów:**

- poprzez formularz zgłaszania uwag do projektów KPOWM i prognozy OOŚ, udostępniony na stronie internetowej Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej www.chronmorze.pl;
- drogą pocztową na adres siedziby Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej;
- mailowo na adres pocztowy Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej;
- osobiście w siedzibie Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej;
- podczas konferencji (poprzez udostępnienie papierowych formularzy);

Uwzględniono również uwagi zgłaszane poprzez:

- formularze kontaktowe umieszczone na stronie www.chronmorze.pl w zakładkach: „dla mediów” i „kontakt”.

---

¹ Źródło: Siedem Zasad Konsultacji, <https://mac.gov.pl/projekty/kodeks-konsultacji-i-siedem-zasad-konsultacji/dokumenty>, maj 2013 r.

2.6 Sposób informowania społeczeństwa

Proces konsultacji został zainicjowany poprzez podanie do publicznej wiadomości przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej projektu Krajowego Programu Ochrony Wód Morskich. Informacja została opublikowana na stronach internetowych Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej: www.kzgw.gov.pl, www.chronmorze.pl, www.powodz.gov.pl, www.rdw.gov.pl oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Informacje zostały też przesłane do mediów ogólnopolskich i branżowych celem publikacji. W wyniku kontaktów z mediami opublikowano i/lub wyemitowano wiele informacji, szczegółowo ujęto to w rozdziale 3.2 Konsultacje społeczne KPOWM w mediach oraz Załączniku nr 2.

Efekty i wnioski konsultacji

3 Efekty i wnioski konsultacji społecznych

3.1 Spotkania konsultacyjne

W dniu **16 marca 2016 r.** odbyła się – zorganizowana przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej – **konferencja** dotycząca opracowania Krajowego Programu Ochrony Wód Morskich wraz ze strategiczną oceną oddziaływania na środowisko.

W spotkaniu, które odbyło się w sopockiej Zatoce Sztuki wzięło udział 77 osób², w tym przedstawiciele takich instytucji jak: Urząd Morski w Gdyni, Urząd Morski w Szczecinie, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Zarząd Morskiego Portu Gdynia; reprezentanci środowisk naukowych: Akademia Morska w Szczecinie, Instytut Oceanologii Polskiej – PAN, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Morski Instytut Rybacki, Politechnika Gdańska, Instytut Morski w Gdańsku oraz organizacji pozarządowych: Stowarzyszenie Producentów Ryb Łososiowatych i WWF Polska.

Gości powitała Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, Pani Iwona Koza, która przedstawiła główne założenia opracowywanego projektu KPOWM. Kontekst prawny wdrażania RDSM w Polsce omówił Pan Przemysław Gruszecki, Dyrektor Departamentu Planowania i Zasobów Wodnych z Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej. W czasie konferencji kolejno przedstawiono następujące zagadnienia: metodyki i zakresu realizacji projektu KPOWM; programu działań służącego osiągnięciu dobrego stanu środowiska wód morskich; prawnych i administracyjnych aspektów działań; analizy kosztów i korzyści wpływających na stan środowiska wód morskich oraz strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu KPOWM. Pełne prezentacje prelegentów dostępne są w załączniku nr 4 do raportu.

² Szczegółowa lista uczestników wraz z podpisami znajduje się w Załączniku nr 3 do Raportu.

Podczas spotkania odbyły się dwa panele dyskusyjne. Uwagi zgłoszone przez przedstawicielkę Politechniki Gdańskiej dotyczyły następujących kwestii: 1) problem statków pasażerskich i zakazu zrzucania ścieków za linią brzegową od stycznia 2017 roku oraz problem odpłatność w Polsce vs. darmowy zrzut ścieków np. w Szwecji.; 2) zmniejszenie limitów dawki dopuszczalnej fosforu i prośby o wyjaśnienia, w jaki sposób to zrobić, gdyż małe oczyszczalnie nie mają jak zagospodarować osadów, gdyż nie wolno ich od tego roku składować na składowisku odpadów a 40% w Polsce wywożonych jest i wykorzystywane rolniczo. Poprosiła o wyjaśnienia gdzie mają składować odpady najmniejsze oczyszczalnie ścieków na Pomorzu i w całej Polsce oraz podkreśliła fakt brak jest rozwiązań centralnych dla małych oczyszczalni; 3) użyte przez ekspertów sformułowanie, że ograniczenie ilości zrzucanych zanieczyszczeń może być dla oczyszczalni bezinwestycyjne.

Do uwag przedstawicielki Politechniki Gdańskiej odnieśli się kolejno eksperci z zespołu Wykonawcy projektu KPOWM, firmy DHI Polska, nawołując do szczegółowego zapoznania się z pełną dokumentacją projektu (nie tylko kart działań) i jednocześnie tłumacząc kwestie dotyczące zrezygnowania z budowania nowej infrastruktury w zamian usprawnienia procesu sterowania w oczyszczalniach, co może znacząco zredukować zrzuty azotu lub fosforu z istniejących oczyszczalni. Ekspert ds. ochrony wód odpowiedział również na kwestie dotyczące fosforu i azotu, podając szczegółowe dane odnośnie limitu dopuszczalnych dawek azotu na hektar rocznie, możliwości zagospodarowania nadwyżek azotu poprzez zwiększenie obszaru gospodarowania, kosztów jakie zostały przewidziane na wdrożenie sterowania w oczyszczalniach, podkreślając wielokrotnie konieczność racjonalnego gospodarowania zasobami, które posiadamy.

Podczas kolejnej dyskusji głos zabrał przedstawiciel Polskiego Związku Wędkarskiego, który podkreślił jak ważna jest regulacja rzek pod kątem tarłowiska węgorza i restytucji jesiota.

Głos zabrał również przedstawiciel firmy EKO-KONSULT, który poprosił o przytoczenie konkretnych działań na śródlądziu, które dadzą szansę redukcji dopływu fosforu do Zatoki Gdańskiej, poruszył również temat Wiślinki i hałdy fosfogipsów oraz zapytał o stopień powiązania KPOWM z planowanym na najbliższe lata opracowaniem Planu Zagospodarowania Obszarów Morskich.

W odpowiedzi eksperci opracowujący projekt KPOWM przedstawili działania zawarte w dokumencie KPOWM, które odnoszą się do redukcji dopływu fosforu do Zatoki Gdańskiej. Została wyjaśniona również kwestia Wiślinki i przeprowadzonego dla hałdy audytu, podkreślono jednak, że pomimo pozytywnej opinii pokontrolnej nadal są obawy wśród polskich ekspertów, że dopływ ciągle dużej ilości fosforu w skali roku - nie jest bezpieczny. W kwestii Planu Zagospodarowania Obszarów Morskich, eksperci odpowiedzieli, że KPOWM jest dokumentem wcześniej opracowywanym, więc może zawierać rekomendacje i propozycje szczegółowych analiz do opracowania Planu Zagospodarowania.

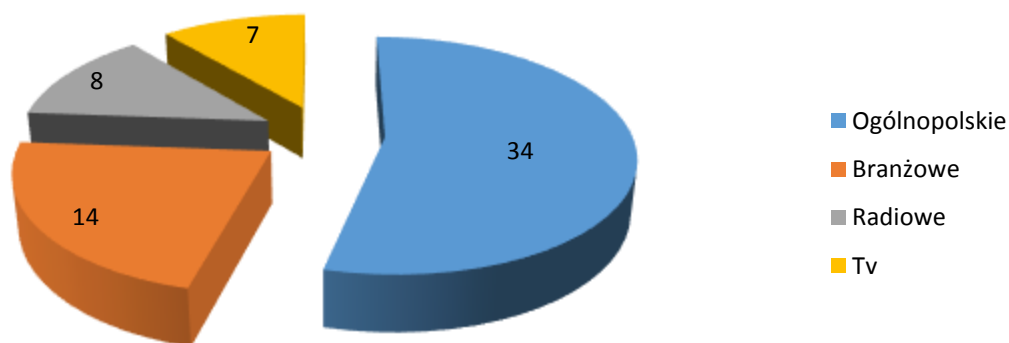

3.2 Konsultacje społeczne KPOWM w mediach

W wyniku szeroko zakrojonej akcji informacyjnej, opublikowanych zostało szereg materiałów poświęconych Krajowemu Programowi Ochrony Wód Morskich i prowadzonym konsultacjom³. W kwietniu planowana jest debata telewizyjna z udziałem m.in. przedstawicieli Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej i ekspertów opracowujących dokument.

Liczba publikacji dotyczących projektu

³ Publikacje będące rezultatem prowadzonej kampanii informacyjnej stanowią załącznik nr 2 do Raportu.

3.3 Wnioski z konsultacji społecznych

Podczas całego procesu konsultacji społecznych interesariusze zgłosili łącznie 256 uwag, do których odnieśli się eksperci opracowujący KPOWM. Uwagi przekazywano za pomocą pism urzędowych, tradycyjnej poczty lub mailowo, wypełniono też formularze zgłaszania uwag w wersji elektronicznej, natomiast nie wypełniono żadnego formularza papierowego. Część formularzy elektronicznych nie zawierała żadnych postulatów formalnych, do których powinni się odnieść eksperci.

Najpopularniejszą metodą zgłaszania uwag do projektu KPOWM okazała się forma mailowa. Tą drogą swoje uwagi zgłosiła większość uczestników procesu. Nawet ci uczestnicy procesu, którzy przesyłali pisma drogą tradycyjną zdecydowali się na przesłanie również wersji elektronicznej.

Pierwszy tydzień konsultacji społecznych zakończył się z jednym zgłoszeniem od Instytutu Morskiego w Gdańsku, kolejne dwa tygodnie przyniosły pisma urzędowe od: Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Morskiej Służby Poszukiwania i Ratownictwa, Fundacji na Rzecz Energetyki Zrównoważonej, Zakładów Gdańskich „Fosfory” i Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej. Ostatni tydzień to czas kolejnych propozycji od MGMiŻŚ, a także Urzędu Morskiego w Szczecinie, Urzędu Morskiego w Gdyni i GDOŚ.

Należy zauważyć stały wzrost aktywności uczestników konsultacji, spowodowany prawdopodobnie upływem czasu, w którym można było zapoznać się z projektami dokumentu.

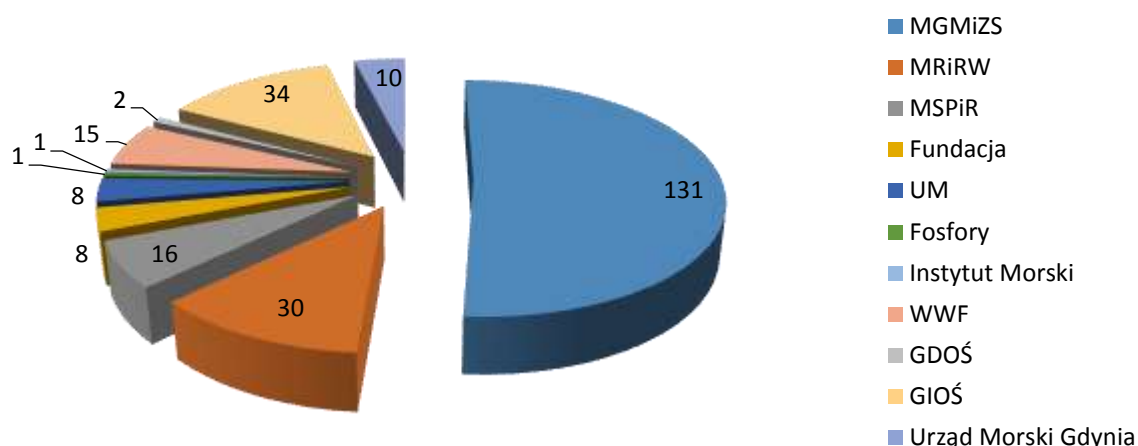
Najbardziej aktywnymi uczestnikami konsultacji społecznych były instytucje.

Najwięcej, bo 131 uwag łącznie, przesłały Departament Gospodarki Morskiej i Departament Rybołówstwa MGMiŻŚ.

- 34 uwagi przesłał Główny Inspektorat Ochrony Środowiska,
- 30 uwag zgłosiło Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- 16 uwag przesłała Morska Służba Poszukiwania i Ratownictwa,
- 10 uwag przesłał Urząd Morski w Gdyni,
- 8 uwag przesłała Fundacja na Rzecz Energetyki Zrównoważonej,
- 8 uwag przesłał Urząd Morski w Szczecinie,
- 2 uwagi przesłał Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska,
- 1 uwagę przesłały Zakłady Gdańskie „Fosfory”,
- 1 uwagę przesłał Instytut Morski w Gdańsku.

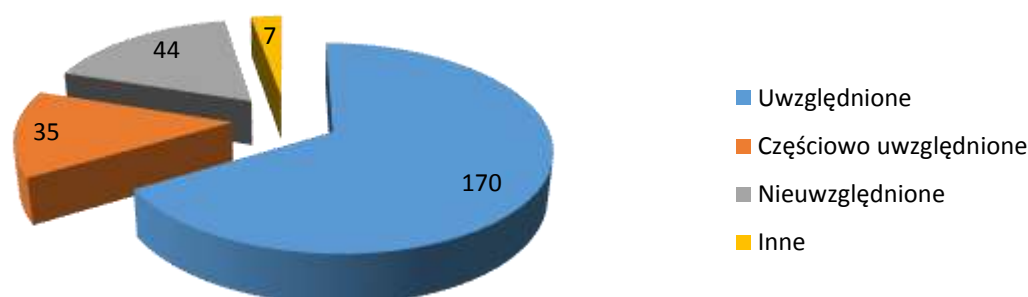
Aktywne okazały się też organizacje pozarządowe, WWF zgłosił 15 uwag do dokumentu.

Liczba zgłoszeń w podziale na podmioty

Poniżej przedstawiono liczbę wszystkich uwag podczas konsultacji z podziałem na uwzględnione, częściowo uwzględnione, nieuwzględnione i inne.

Liczba wszystkich zgłoszeń podczas konsultacji KPOWM

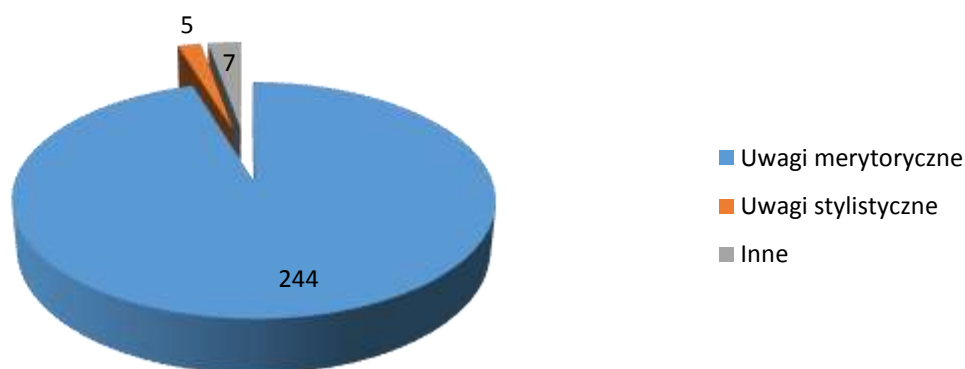

Uwagi podczas konsultacji skupiały się głównie na dokumencie KPOWM, było ich ponad 150. Dotyczyły one głównie realizacji inwestycji, osiągnięcia celów środowiskowych, programu monitoringu wód morskich, a także braku informacji o rejestracji hałasu podwodnego w ramach monitoringu Morza Bałtyckiego. Duża część uwag dotyczyła Bioróżnorodności, osiągnięcia cech GES, Programu Ochrony Morświna, ale również braku określenia przez Program wpływu na wdrożenia działań planowanych, już uzgodnionych na osiągnięcie dobrego stanu środowiska morskiego, na przykład planów ochrony morskich obszarów Natura 2000. Uwagi dotyczące Załącznika 2 do KPOWM (Analizy kosztów i korzyści), dotyczyły przeważnie doszczegółowienia wyliczanych kwot na poszczególne działania, jak np. koszt zarybiania i celowość prowadzenia zarybień wynikająca z potrzeby utrzymania cennych dla polskiego rybactwa gatunków ryb dwuśrodowiskowych, takich jak np. troć i łosoś. Duża ilość uwag dotyczyła również Karty Cech 1-4 gdzie poruszane były takie tematy jak program

monitorowania przypadkowych połowów waleni, populacja morświnów, projekt SAMBAH, monitoring przez obserwatorów na jednostkach inspekcyjnych oraz kosztów z tym związanych. Uwagi dotyczyły też wyników analiz wskazanych w Załączniku 1 do dokumentu KPOWM, takich jak raportowanie przyłówów i niewystarczające dane dotyczące przyłówów, czy wielkości nakładu połowowego niezbędnego do objęcia monitoringiem.

Z 256 zgłoszonych uwag, 244 uwagi to uwagi merytoryczne, 7 to uwagi inne (komentarze, pytania, stwierdzenia), 5 uwag dotyczyło przeformułowań stylistycznych lub gramatyki.

Podział uwag na rodzaje

Kluczowym dla takiego rozkładu uwag wydaje się być stosunkowo krótki czas trwania konsultacji - 21 dni. Ze względu na to, że dokument został przygotowany w języku technicznym, część materiału mogła być niezrozumiała lub zrozumiała dopiero po kilkukrotnym przeczytaniu dokumentu. Osoby niezwiązane zawodowo z tematyką mogły mieć problem z wnoszeniem uwag do dokumentu i potrzebowały znacznie więcej czasu na przemyślenie poruszanych zagadnień. Czasu wymagała też konieczność zgromadzenia odpowiednich informacji umożliwiających rzetelną analizę, a co za tym idzie konsultowanie dokumentów.

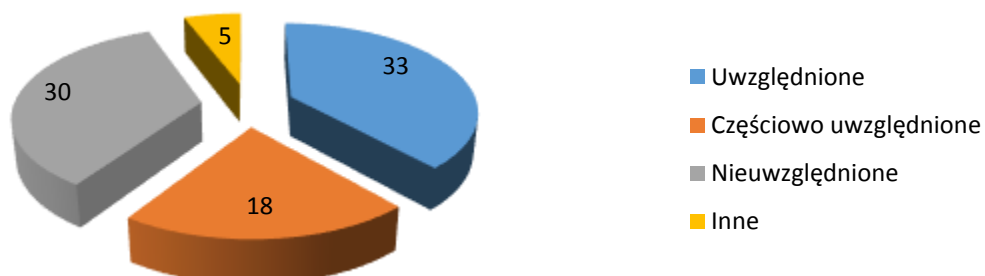
Część wątpliwości zostało wyjaśnionych podczas konferencji w Sopocie. Osoby, które zabrały głos, nie złożyły formularzy zgłaszania uwag ani w formie papierowej, ani elektronicznej, co może świadczyć o tym, że podczas spotkania uzyskały wystarczająco precyzyjną odpowiedź na swoje wątpliwości.

Z całą pewnością po konferencji, dzięki współpracy z mediami, wzrosła świadomość społeczna w zakresie wagi opracowywanego dokumentu.

Istotną rolę, jeśli chodzi o tempo zgłaszania uwag odegrał powszechny zwyczaj odkładania wszystkiego „na ostatnią chwilę”.

Uwagi zostały rozpatrzone w układzie: uwzględnione, częściowo uwzględnione, nieuwzględnione. Rozbudowany komentarz ekspertów pojawiał się w ramach wyjaśnienia nieuwzględnienia lub częściowego uwzględnienia uwagi.

Liczba uwag zgłoszonych przez podmioty zewnętrzne

Liczba uwag zgłoszonych przez podmioty wewnętrzne

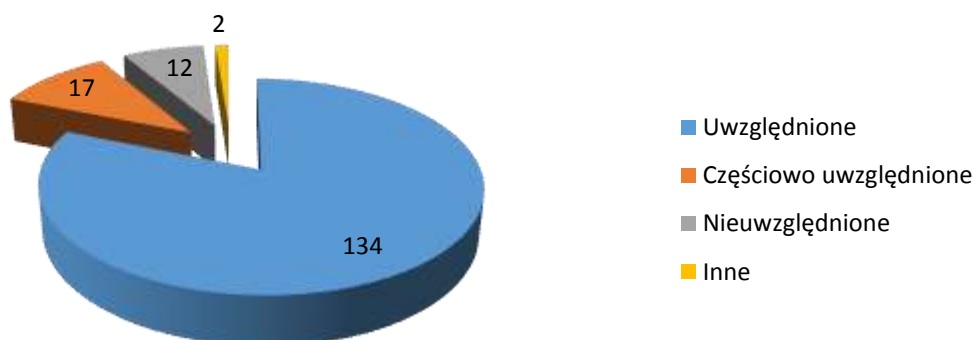
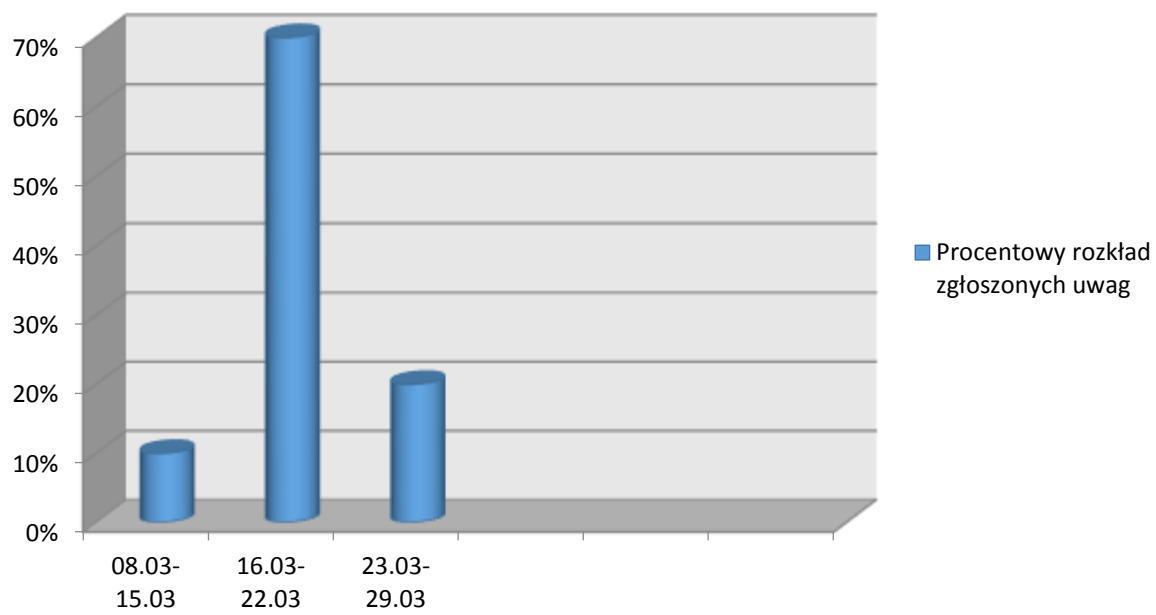

Tabela i wykres (poniżej) prezentują aktywność uczestników procesu w podziale na tygodnie

Okres	Procent zgłoszonych uwag
09.03-15.03	10%
16.03-22.03	70%
23.03-29.03	20%

Rekomendacje

4 Rekomendacje

Wydłużenie czasu procesu konsultacji. Proces konsultacji, częściowo z przyczyn niezależnych od Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, trwał krótko, przez co ograniczono możliwość szerokiego udziału interesariuszy, między innymi przedstawicieli organizacji pozarządowych w opiniowaniu projektu. Wydaje się, że wynikający z ustawy OOŚ okres 21 dni był zbyt krótkim czasem do odpowiedniego zapoznania się z tematem i skonsultowania go przez interesariuszy, którzy nie są zaznajomieni z tematem. Zaleca się w kolejnym cyklu rozważenie przeprowadzenia konsultacji wieloetapowych, które mogą być szansą na pogłębione włączenie w proces decyzyjny interesariuszy. Na pierwszym etapie powinny zostać przedstawione główne założenia projektu, w celu zidentyfikowania tematów, które mogą być potencjalnie konfliktogenne. Następnym etapem jest przeprowadzenie wnikliwej analizy problemu przez ekspertów i propozycja rozwiązań, które powinny być znów poddane dyskusji. Po akceptacji proponowanych rozwiązań należy przygotować finalny dokument i zamieścić go na stronie www, tak by był ogólnodostępny. Taki sposób postępowania zwiększy społeczną akceptację proponowanych rozwiązań. Wskazane jest, aby uczestnicy mieli zapewniony czas na przygotowanie się do dyskusji. Warto też zadbać o odpowiednią ilość czasu na zbieranie uwag planując konsultacje. Rekomenduje się wydłużenie czasu konsultacji do min. 6 tygodni.

Bieżąca publikacja zgłaszanych uwag. Wszystkie uwagi zgłoszone do dokumentów powinny być na bieżąco publikowane na stronie www, celem uniknięcia zgłaszania tych samych problemów przez różne podmioty.

Organizacja spotkań na terenie całej Polski. Nie bez znaczenia jest fakt, że zorganizowano tylko jedno spotkanie konsultacyjne, które odbyło się na północy Polski. Nie zorganizowano żadnych spotkań w innych regionach kraju, przez co interesariusze z dalszych regionów, np. południowej części Polski mogli wykazać mniejsze zainteresowanie tematyką spotkania. W przyszłości rekomenduje się organizację spotkań w każdym głównym mieście wojewódzkim lub co najmniej w każdym regionie wodnym. Zaleca się współpracę z Regionalnymi Zarządami Gospodarki Wodnej, które powinny być odpowiedzialne za realizację takich spotkań lub przynajmniej wspierać w działaniach KZGW i być współorganizatorem. Harmonogram spotkań otwartych powinien być dostępny na stronie www projektu.

Zwiększenie liczby spotkań. Rekomendowane jest zorganizowanie większej liczby spotkań. Spotkania takie stworzą możliwość bezpośredniej wymiany informacji między KZGW a interesariuszami, co z całą pewnością przyczyni się do większej społecznej akceptacji wypracowanych rozwiązań.

Dogodny czas spotkania (termin i godziny). Zaleca się, żeby spotkania były organizowane w dni robocze w godzinach okołopołudniowych, celem umożliwienia udziału w nich jak najszerzej grupy zainteresowanych i możliwości dotarcia zainteresowanych z innych miast.

Informowanie o konsultacjach. Jako wysoce zadowolający można określić sposób informowania przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej interesariuszy o prowadzonych konsultacjach. Informacja znalazła się nie tylko w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie głównej Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej www.kzgw.gov.pl i stronie projektu www.chronmorze.pl, na pozostałych stronach KZGW, dedykowanych zagadnieniom RDW i Dyrektywie Powodziowej, ale także została szeroko opublikowana w mediach. Do udziału w konferencji zaproszono przedstawicieli ogólnopolskich mediów, którzy wzięli udział

w spotkaniu. Dzięki szeregowi przeprowadzonych wywiadów z Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej - Panią Iwoną Kozą, Dyrektorem Departamentu Planowania i Zasobów Wodnych - Panem Przemysławem Gruszeckim i zespołem realizującym projekt, informacja o realizowanym projekcie trafiła na łamy prasy i do telewizji. Przekaz został wyemitowany w wielu mediach: radiu, tv, prasie i Internecie. Dzięki szeroko zakrojonej akcji promocyjnej udało się dotrzeć z tą informacją do znacznej grupy interesariuszy.

Zwiększenie różnorodności metod konsultacji. Rekomendowane jest, aby w przyszłości stosować różne techniki w stosunku do różnych grup interesariuszy. O ile osoby, które są związane z realizacją projektu (współpracujący eksperci, przedstawiciele administracji) dysponują wystarczającą wiedzą umożliwiającą pełne korzystanie z konsultacji, o tyle celowe wydaje się wprowadzenie środków ułatwiających udział w konsultacjach dla osób, które nie są bezpośrednio zaangażowane w realizację projektu. Takie osoby nie są w stanie skomentować proponowanych rozwiązań z uwagi na niezrozumienie elementarnych sformułowań zawartych w konsultowanym dokumencie. Osoby, które nie są bezpośrednio zaangażowane w przygotowywanie rozwiązań łatwiej, częściej i chętniej włączają się w bezpośrednią dyskusję podczas spotkań otwartych lub grupowych wywiadów zogniskowanych.

Bardziej zrozumiałe dokumenty. Dokumenty KPOWM i SOOŚ zawierają szereg pojęć zrozumiałych jedynie dla ekspertów. Warto zapewnić interesariuszom łatwy dostęp do części mniej specjalistycznych materiałów będących przedmiotem konsultacji. Z uwagi na możliwość niewystarczającej wiedzy interesariuszy w zakresie konsultowanego tematu, materiały poddawane konsultacjom powinny być napisane przystępnym, nietechnicznym, zrozumiałym dla zainteresowanych językiem, choćby w jakiejś części. Należy unikać sytuacji, w których podczas spotkań prowadzący przekazują nowe fakty, dane lub dokumenty. W przyszłości należałoby rozważyć opracowanie broszury (ulotki) w języku niespecjalistycznym zawierającej informacje na temat projektu w przystępnej formie. Należy również rozważyć przeprowadzenie kampanii edukacyjnej przed przystąpieniem do realizacji projektu.

Badania społeczne. Istotne wydają się być badania społeczne, które mogą dostarczyć wiedzy, jakie rozwiązania spośród proponowanych spotkać się mogą z największą akceptacją społeczną. Taka forma konsultacji może doprowadzić do bezpośredniego (osobistego) zaangażowania interesariuszy w sporządzanie dokumentów, realizację i kontrolę działań.